

Museum dr. Guislain Gent

Symposium De-institutionalisering

Zorgband Leie en Schelde

Onze cijfers

Zorgband Leie en Schelde

Voorstelling Zorgband Leie en Schelde

Openbaar zorgbedrijf

Opgestart op 01/01/2020

Exploitatie ouderenzorgvoorzieningen OCMW's Laarne, Destelbergen, Merelbeke, Nazareth & Provinciaal Zorgcentrum Lemberge

2024: uitbreiding OCMW De Pinte

2025: uitbreiding OCMW Wachtebeke en Lochristi

Voorstelling Zorgband Leie en Schelde

Openbaar zorgbedrijf

Opgestart op 01/01/2020

Exploitatie ouderenzorgvoorzieningen OCMW's Laarne, Destelbergen, Merelbeke, Nazareth & Provinciaal Zorgcentrum Lemberge

2024: uitbreiding OCMW De Pinte

2025: uitbreiding OCMW Wachtebeke en Lochristi

Aanleiding

Covid

- Kritiek op ouderenzorg
- Confronterende spiegel op vlak van leefbaarheid

‘Hoe je het ook draait of keert: een woonzorgcentrum blijft vooral een ziekenhuis.’

‘Mijn moeder ervaart dit niet als wonen.’

- Ouderenzorg moet anders
- Veel ideeën ...

Van bejaarden die opgesloten of vastgebonden worden tot beschimmeld brood en gaten in het plafond. Een doorlichting van de Vlaamse woon-zorgcentra van de groep door VTM Nieuws en *Het Laatste Nieuws* schetst een grimmig plaatje.

In woonzorgcentrum waar een onderzoek loopt naar drie verdachte overlijdens en zes vermoedelijke moordpogingen, mogen de komende twee maanden geen nieuwe bewoners worden aangenomen. De Zorginspectie heeft ernstige tekorten vastgesteld.

Maar WAT
en HOE
moet het
anders?

VERPLANT

WAAROM HET HEERLIJK WONEN
KAN ZIJN IN HET RUSTHUIS

ANN PEUTEMAN

6

"Ik wil geen kusjesdans, ik wil de Rolling Stones"

Zaki (76) schrijft open brief over hoe het anders moet in woonzorgcentra na het covid-debacle

De diepste ellende van de coronacrisis is voorbij in de rusthuizen. Het is nu dringend tijd om na te denken hoe het daar verder moet, zegt de voormalige tv- en radiofiguur Zaki. "De generatie die eraan komt, wil geen bingonamiddagen. Wij willen de Stones, Deep Purple en treffelijke wifl."

ZAKI
VOORMALIGE TV- EN RADIOFIGUUR

"Corona biedt een perfect moment om tabula rasa te herbeginnen"

De babyboomers die binnen een paar jaar stilaan richting rusthuis zullen verhuizen, zijn vrijgevochten en hebben zo hun eisen. "Goede wif bijvoorbeeld, nog altijd afwezig in veel woonzorgcentra. Ik wil wel eens Thais eten 's middags en niet elke dag stoemp met worst. En waar staat zo'n rusthuis nu vaak? Ergens op de buiten. Ik wil niet naar de middle of nowhere. Ik wil pintjes drinken op het terras in de buurt."

Hij ziet te veel Jean-Luc Dehaene-politiek, zegt Zaki. "De problemen oplossen als ze zich stellen. Maar je moet eens vooruit durven te kijken: een jaar of vijf

"Luister nu toch eens." Zo begint de gewezen radio- en televisiepresentator Zaki, ofwel Jackie Dewaele, zijn Facebookpost die massaal gedeeld wordt. "Dat is het drama voor de oudere generatie", rucht hij. "Wij hebben zoveel te vertellen, maar niemand die luistert." Het is nochtans dringend tijd, zegt hij. Fant de coronacrisis is een kantelpunt geweest. Het moet anders, in de rusthuizen. "Waarom vraagt men de gebruikers niet wat er moet verbeteren in de woonzorgcentra, waar zoveel dingen zijn gevallen de afgelopen maanden?" zegt hij. "In de covid-periode zijn senioren moeddood gemaakt. Ja, er zit er af en toe eens één opraven. Liefst nog iemand die moedaanste en in een rolstoel of met een rolstoel op pad was. Maar we waren totaal aanwezig als volwaardige gesprekspartner. Terwijl onze generatie het niet getroffen is."

Het moet anders, zegt hij. Zaki is 76 intussen. "Ik moet nog niet direct een rusthuis, maar ik kan het me niet voorstellen dat ik daar nu naar toe moet", zegt hij. "Het is daar niet toegespit op mijn leefwijze die van mijn generatiegenoten."

Zaki heeft een punt, zegt Kristien D'Eselle van Vloso, de koepel van commerciële woonzorgcentra. "De generatie die naakt, zal niet alleen meer jemenor de directeur en ja, meevrouw's verpleegster zeggen. Het zal vaker dan nu gaan om hogeropgeleiden, om mensen met meer financiële middelen, mensen met meer eisen ook: ik betaal als de rekening en ik wil daar dit en dat toe in raad."

Niet allemaal mobiele rockers

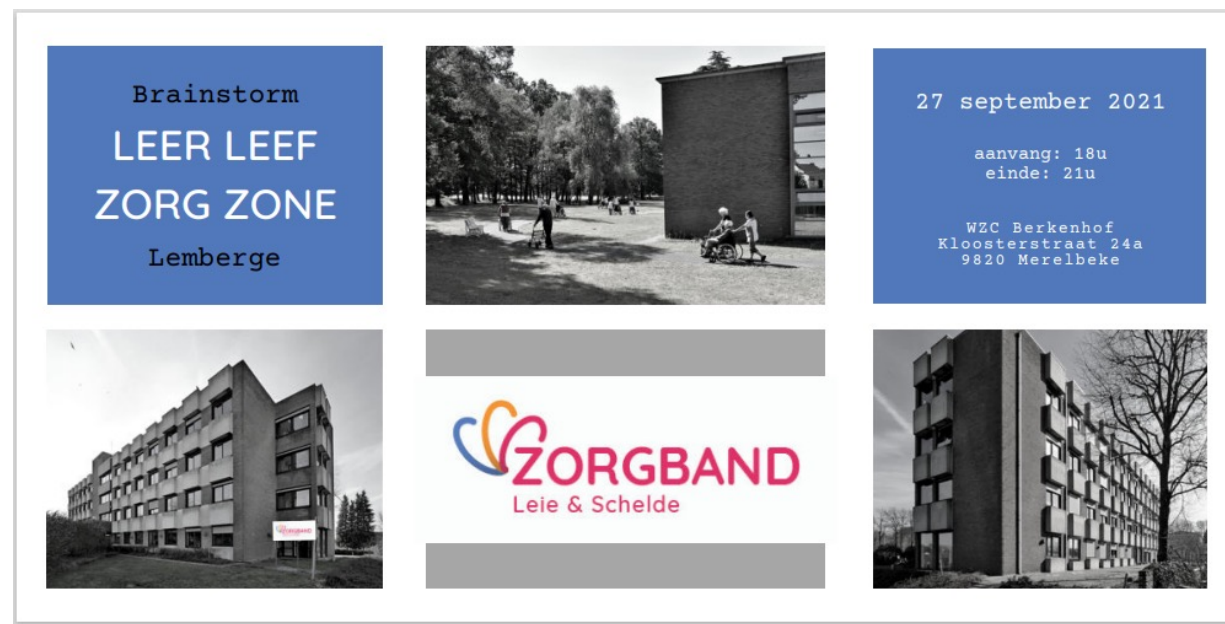
De woonzorgcentra zullen zich daar aan aanpassen, zegt D'Eselle. "Paar commercieel ogpunt zullen we moeten: zij zullen bepalen waar ze na toe gaan. Al zijn niet alle bewoners vragevochten en mobiele rockers. Je hebt ook zwaar dementerenden die niet te veel zorg en begeleiding nodig hebben. Of bewoners die toch Willy Sommers muziek willen."

"Hij mag gerust zijn: tegen het moment dat Zaki naar een woonzorgcentrum komt, zal hij zijn Uber Eats hier kunnen bestellen", zegt ook Margot Cloet van Zorgnet-icuro, de koepel van woonzorgcentra. "De woonzorgcentra zullen zeker diversifiëren, daar zijn nu al mee bezig. Maar je woont natu

Van een
zoektocht naar
inspiratie

Tot een inspirerende zoektocht

Brainstorm toekomstbestendige ouderenzorg

4 krijtlijnen – principes toekomstbestendige zorg

- Ageing in place
- Shift van ageism naar active aging
- **Holistische visie op zorg**
- **Aangepaste omgeving: woondorp**

Sociaal – ruimtelijk onderzoek Ugent – masterproefatelier
“Onzichtbare zorg”

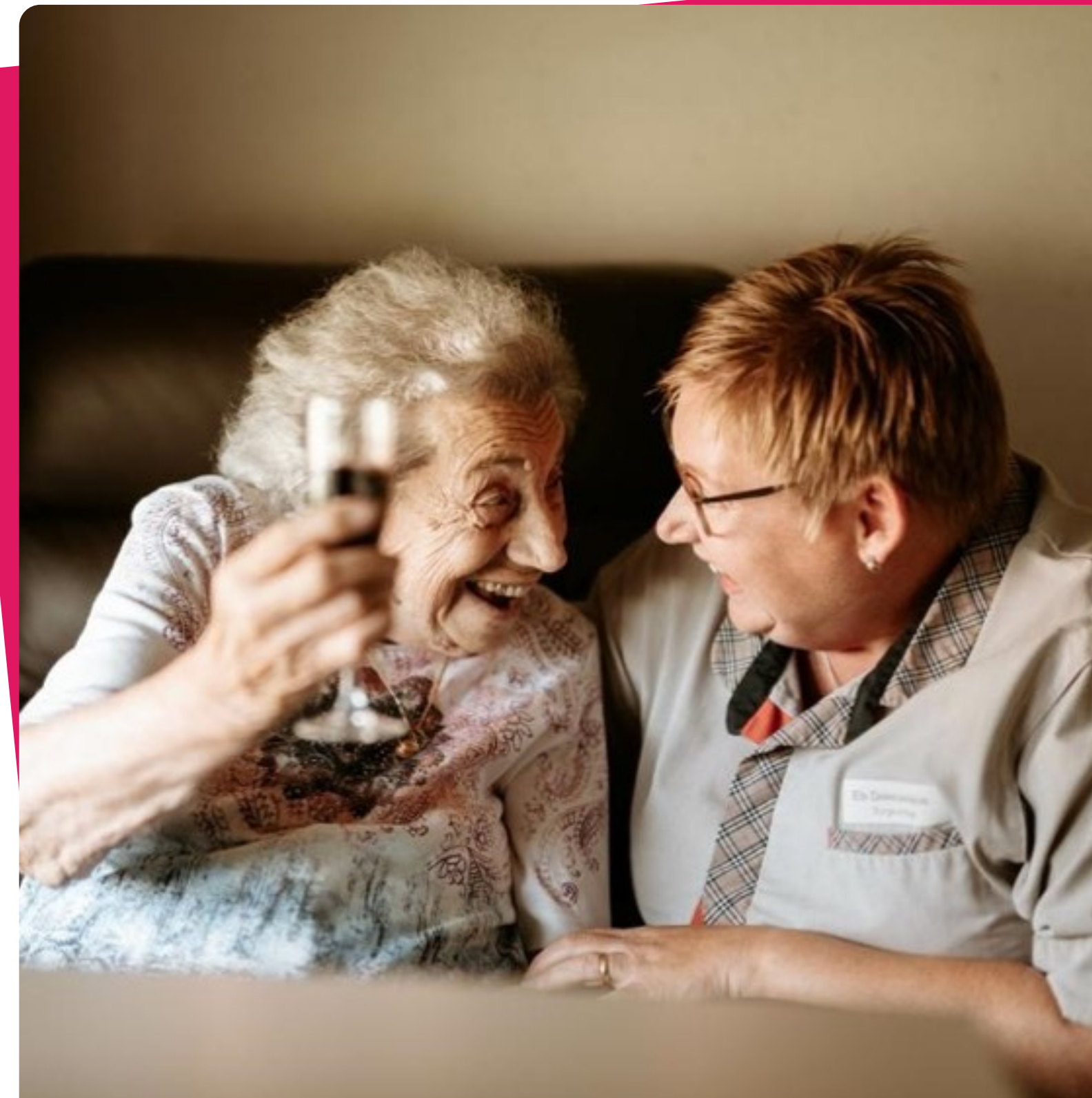

Holistische visie op zorg

- Niet enkel en alleen aandacht voor de zorgvraag
- MENS achter de zorgvraag

“Ouderen niet herleiden tot objecten van zorg”

- Minder de nadruk leggen op zorg ⇔ wonen en leven centraal
- Andere kijk op ouderenzorg: vertrekken van de mogelijkheden van de bewoner en niet zijn beperkingen
- Bewoners krijgen terug een waardevolle en maatschappelijke identiteit
- Evolueren naar verbreding zorgcultuur

Inzetten op volwaardig burgerschap

Zorgcultuur = software

Woonomgeving = hardware

Toekomstbestendige zorg

One size fits all?

Woonzorgcentra ontworpen vanuit DE ZORGlogica.
Focus op zorg, verzorgen, efficiëntie en veiligheid.

Lange gangen met uniforme kamers = ziekenhuismodel.

Quid huiselijkheid, warmte, zich thuis voelen?

Waarom uniforme kamers?

Toekomstbestendige zorg

One size fits all?

Superdiversiteit

“DE cliënt / DE bewoner / DE burger bestaat niet”.

Meer dan 1 soort van huis, thuis en zorg nodig?

“Waarom niet evolueren naar een meer geïndividualiseerde omgeving waarbij rekening wordt gehouden met de woonaspiraties van de bewoners?”

“Waarom vormen de woonzorgcentra op vandaag afzonderlijke enclaves?”

“Waarom zonderen we onze ouderen met een zorgbehoefte af van de maatschappij?”

4. Aangepaste omgeving

Wonen in een dorpse omgeving

- Campus opentrekken en verbinden met de samenleving
- Geen monofunctionele sites, maar een mix van mensen en functies

Campus vermengen met inclusieve functies – onzichtbare zorg opzetten

If you always do what you always did, you
will always get what you always got

- Albert Einstein -

Masterplan site Lemberge: aanleiding

Afdeling Kastanjebos: sterk verouderd
Voldoet niet meer aan hedendaagse normen

Onze ambitie om op een toekomstgerichte manier de sociaal-ruimtelijke kwaliteit van de gehele woon-zorgomgeving te verhogen
Via ontwikkeling nieuwe woonzorgconcepten

Masterplan site Lemberge

Doelstelling - speerpunten

- Ontwikkeling van een participatief concept- en visietraject
- Collectief toewerken naar een ambitieuze projectdefinitie – basis voor opmaak van herontwikkelingsplan (Open Oproep)

Speerpunten:

1) Verhogen sociaal-ruimtelijk perspectief als hefboom

- verhogen van de sociaal-ruimtelijke kwaliteit van de site en de nabije omgeving
- inzetten op innovatieve woonzorgconcepten
- versterken van de relatie tussen 'binnen en buiten'

2) De kracht van lokale verbindingen

- versterken van het lokale ecosysteem waar het zorgcentrum Lemberge deel van uitmaakt
- aanhaken bij zowel formele als informele zorg- en welzijnsvoorzieningen
- zoeken naar kruisbestuivingen met lokale voorzieningen, sociale netwerken, en activiteiten

3) Regelluwte en experiment

- ruimte voor innovatie mogelijk maken
- de site Lemberge als testomgeving voor vernieuwing in de zorg
- naast lange termijn herontwikkeling, ook korte termijn acties mogelijk maken

Werkproces

Januari 2022 – zomer 2023

- Stap 1 = verkennen
  - Verkennende gesprekken met buurt en burens
  - Opstart masterproefatelier
- Stap 2 = inspireren
  - Inspiratiesessies: 3 werksporen
- Stap 3 = onderzoeken
  - Veldwerk en omgevingsanalyse
  - Masterproefonderzoek ingebed in het interdisciplinair masterproefatelier
- Stap 4 = verbeelden
  - Verbeelden van mogelijke toekomstscenario's : kansenkaarten
- Stap 5 = masterproefatelier
  - Verder uitwerking en afwerking masterproefonderzoek
- Stap 6 = slotworkshop en ambitienota
  - in functie van opmaak projectdefinitie

Werkproces

Met wie?

Kernteam

- Griet Roets (UGent, Stadsacademie, sociaal werk en sociale pedagogiek, zorg en ruimte)
- Els Vervloesem (architect-stedenbouwkundige, zorg en ruimte)
- Githa Praet (Algemeen directeur Zorgband Leie en Schelde)
- Marleen Paelinck (Kwaliteitscoördinator Zorgband Leie en Schelde)
- Gert-Jan Andries (directeur woonzorgcentrum Merelbeke)

Studieteam

- Projectcoördinatie

Els Vervloesem (architect-stedenbouwkundige, zorg en ruimte)

Griet Roets (UGent, Stadsacademie, sociaal werk en sociale pedagogiek, zorg en ruimte)

- Omgevingsanalyse, toekomstscenario's, en grafische verbeelding

Fallow, Carmen Van Maercke

Masterproefatelier

- Masterstudenten sociaal-ruimtelijk sociaal werk
- Masterproefstudenten interdisciplinair masterproefatelier Stadsacademie, traject 'Ruimte voor Zorg' !

Klankbordgroep

- Pascal De Decker (KULeuven, stedenbouw en sociologie)
- Stijn Vandeveld (UGent, orthopedagogiek)
- Maarten Van Den Driessche (UGent, architectuur en stedenbouw)
- Michiel Dehaene (UGent, architectuur en stedenbouw)
- Stijn De Vleeschouwer (Team Vlaams Bouwmeester)
- Sarah Willems (UGent, eerstelijnsgezondheidszorg)
- Piet Bracke (UGent, sociologie)

Stap 1 werkproces

Verkennen

SOCIAAL-RUIMTELIJK ONDERZOEK ZORGCENTRUM LEMBERGE				
KANSENVERKENNIG - AFSPRAKEN MET POTENTIËLE SLEUTELPARTNERS				
	CONTACTPERSOON	FUNCTIE	ORGANISATIE	EMAILADRES
1	Geert Stroobant	directeur De Heide, bestuurder Zorgdorpen	De Heide - zorgdorp voor personen met een beperking	geert.stroobant@zorgdorpen.be
2	Bénédicte Buylen	algemeen directeur	lokaal bestuur - ouderenzorg, sociale en economische zaken	benedicte.buylen@merelbeke.be
3	Herman Roose	algemeen directeur	KARUS	Herman.Roose@karus.be
4	Frank Gasthuys	decaan	UGent - faculteit Diergeneeskunde	Frank.Gasthuys@UGent.be
	Jeroen Dewulf	prof.	UGent - faculteit Diergeneeskunde	Jeroen.Dewulf@UGent.be
	Angelique Delang	beleidsmedewerker	UGent - faculteit Diergeneeskunde	Angelique.Delang@UGent.be
5	Koenraad Belsack	co-CEO	Upkot - Upgrade Estate	koenraad.belsack@upgrade-estate.be
6	Martine Cassan	Seniorenraad	culturele verenigingen voor	martine.cassan@telenet.be
7	Elke Vanempten	coördinator ILVO - Onderzoekskouter	ILVO	elke.vanempten@ilvo.vlaanderen.be
	Lies Messely	betrokken bij Rodeland Landschapsproject	ILVO	Lies.Messely@ilvo.vlaanderen.be
8	Jan Van Damme	diensthofd Ruimte	Gemeente Merelbeke	jan.van.damme@merelbeke.be
	Arne Vandewalle	diensthofd Omgeving	Gemeente Merelbeke	Arne.Vandewalle@merelbeke.be
	Dirk Doclo	afdelingshoofd Grondgebiedzaken	Gemeente Merelbeke	dirk.doclo@merelbeke.be

Stap 1 werkproces

Verkennen site en omgeving

Lezing huidige situatie

- Campussen, bedrijfs- en industrieterreinen, kasteel-domeinen
- E40 en R4: harde breuklijnen in het landschap, fragmentatie van de open ruimte
- Monofunctioneel karakter typeert de omliggende sites
- Terugkerende vraag naar kinderopvang en toegankelijke, gezellige brasserie
- Weidsheid, veel open en groene ruimte
- Verschillende vernieuwende initiatieven en ideeën in de omgeving = Ilvo (duurzame enerige)

Kansen:

- Versterken van centraliteit, nabijheid van voorzieningen, concentratie van gebruikers, landschappelijke kwaliteiten, knooppuntfunctie
- Versterken van collectieve voorzieningen en diensten gericht op personeel, studenten, onderzoekers, buurt
- Versterken van landschappelijke kwaliteiten, ecologische inrichting van de omgeving, ondersteuning van lokale landbouw
- Site-overstijgende strategie en visie rond duurzaamheid

Stap 2 & 3 werkproces

Inspiratiedagen - veldwerk

Werksporen

Landschap

Voedsel

Wonen in en met de buurt

Het AZ Zeno in Knokke teelt alle groenten die het serveert zelf, samen met een biooer. 'We verwerken die ook allemaal zelf', zegt chef catering Pieter De Smet (rechts). © WOLTER VAN VOOREN

Op het ziekenhuismenu: limousin met venkelpesto

Het **Knokse ziekenhuis AZ Zeno** pioniert met voeding als onderdeel van therapie. 'Met voeding bereik je soms meer dan met medicatie.' De aanpak dient nu als voorbeeld voor nieuw Vlaams onderzoek naar de mogelijkheden van gepersonaliseerde voeding. Een blik in de potten.

Stap 2 & 3 werkproces

Inspiratiedagen en veldwerk

Werksporen

Landschap

Voedsel

Wonen in en met de buurt

Buurtbewoner Niels Buyse jongleert voor de bewoners van 't Venster. © Sam Vanacker

't Venster strikt creatieve buren voor 'coronaparty' in openlucht

Ondanks de coronamaatregelen is de Dag van de Buren in 't Venster in Emelgem niet onopgemerkt voorbijgegaan. Het centrum voor personen met een niet-aangeboren hersenaandoening zocht en vond creatief talent in eigen buurt. Buren Niels Buyse en Roel Vandommele kwamen er - op een veilige afstand van de bewoners - hun kunsten tonen.

Sam Vanacker 30-05-20, 18:12 Laatste update: 01-06-20, 13:37

Stap 2 & 3 werkproces

Inspiratiedagen en veldwerk

Werksporen

Landschap

Voedsel

Wonen in en met de buurt

Stap 2 & 3 werkproces

Arnold Reijndorp

Architect – onderzoeker – stedenbouwkundige – socioloog

Scheidingslijnen tussen personen met/zonder zorgnood wegwerken.

Dubbele strategie:

- keuzevrijheid
- zorg en service op maat en nabij

Inspiratiesessie

Arnold Reijndorp

Multifunctionaliteit
Geen leefstijlbreuk
Algemeen voor bijzonder en
bijzonder voor algemeen
Omgekeerde integratie

Stigma's
Vertrouwen en veiligheid

Stap 2 & 3 werkproces

Inspiratiedagen en veldwerk

Werksporen

Landschap

Voedsel

Wonen in en met de buurt

en Curando werken samen rond kleinschalige
lines voor de lokale verwerking van voedsel

03/2021 10:00

Op Curando werkt op de site van het kasteeldomein Patershof in
een project met ILVO uit. Daar onderzoekt ILVO hoe kleinschalige
s voor de lokale verwerking van voedsel kunnen worden ingezet.

Stap 2 & 3 werkproces

Inspiratiedagen en veldwerk

Werksporen

Landschap

Voedsel

Wonen in en met de buurt

Zorgen met en voor de buurt

Na vier en de zomer omringing van de site Mijlen, door we dit en heel veel verschillende instellingen en organisaties samen zijn zoals Rijk, WOD, De Lende, Zorgboeken, Faculteit, Dienstverleners, etc. Vandaag vertellen zij ook met gelijkaardige vraagstukken, zoals woonwoning, huisvesting, voorzieningen van functies zoals carterie, kinderopvang, etc. Toch denkt iedere partij daarbij vaak anders over wat zij of haar 'lefaat'. De grote overeenkomst is dat we van bepaalde functies (zoals kinderopvang en kinderopvang) en bepaalde functies (zoals kinderopvang) meer dan twee in combinatie kan te brengen. Het ontwikkelen en delen van deze programma's maakt connecties met elkaar en met de lokale omgeving. Het ontwerpen van verschillende functies kan zich op die manier beter verbinden met de lokale context. De ontwikkeling van de site van het WOD Lomberg kan daarbij een cruciale en centrale rol spelen.

Flexibel wonen

Vandaag komt er ook het WOD Lomberg met een woonwoning, ook de campus overgangswoning komt op haar beurt een aantal talent aan de studentenwoning en lokale woonwoning voor internationale onderzoekers. Het woonwoning kan men beschouwen door een gebouw te voorzien van een ontwerp. Inmiddels wordt het echter steeds meer tijd met verschillende doelgroepen men elkaar kunnen hebben. Dat lijkt meer dan op het eerste zicht goed. Maar het voorbeeld van het woonwoning of flexibel wonen kan de lokale context van de site van het WOD Lomberg biedt mogelijkheden om nieuwe te ontwikkelen.

Stap 4 werkproces

Kansenkaarten

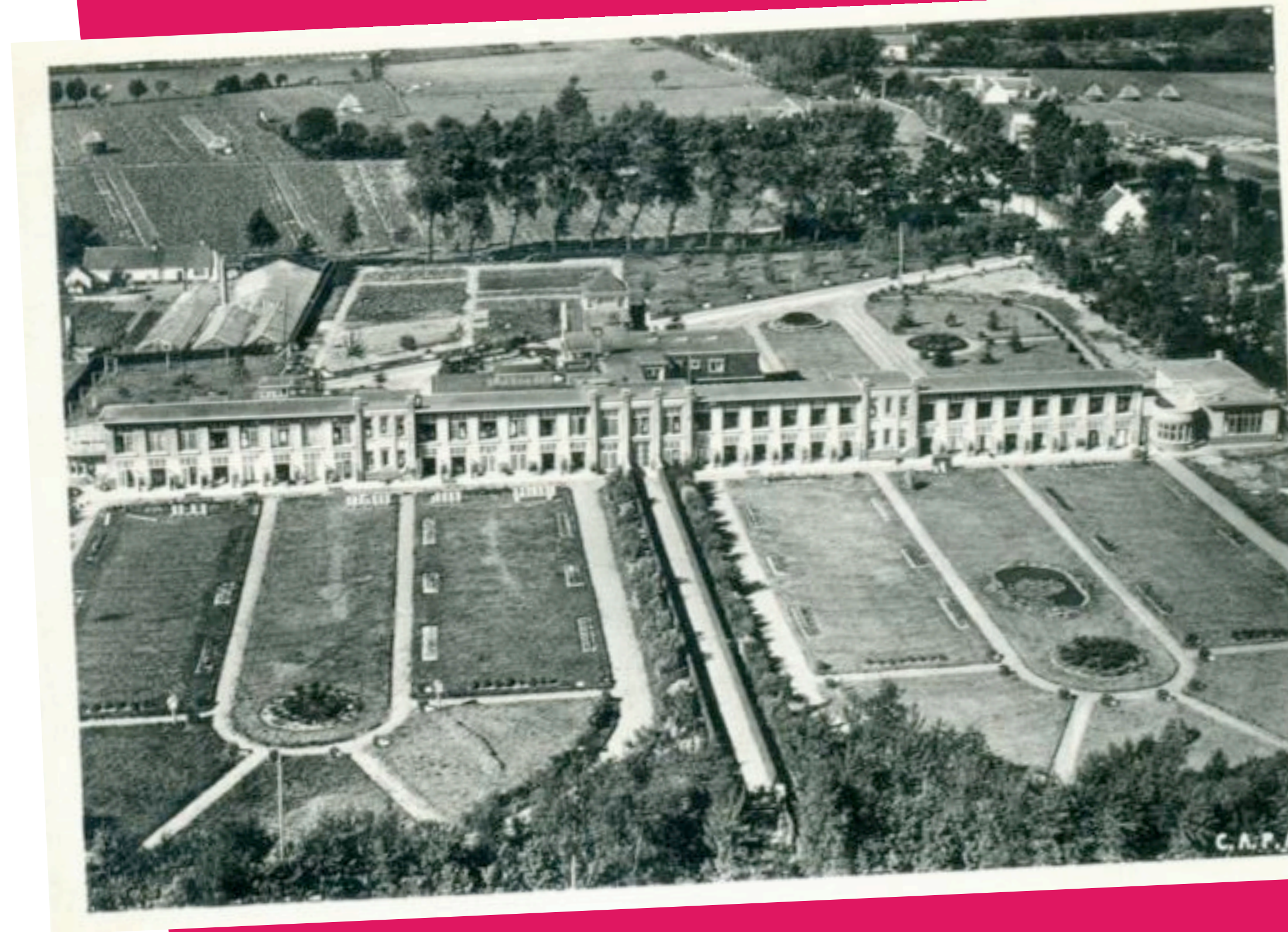

Buurt als kans

Atypische omgeving

Buiten dorpskern

Op- en afrittencomplex R4 – E40

Omgeving als kans

Uitgestrekt groen domein

Van kijkgroen

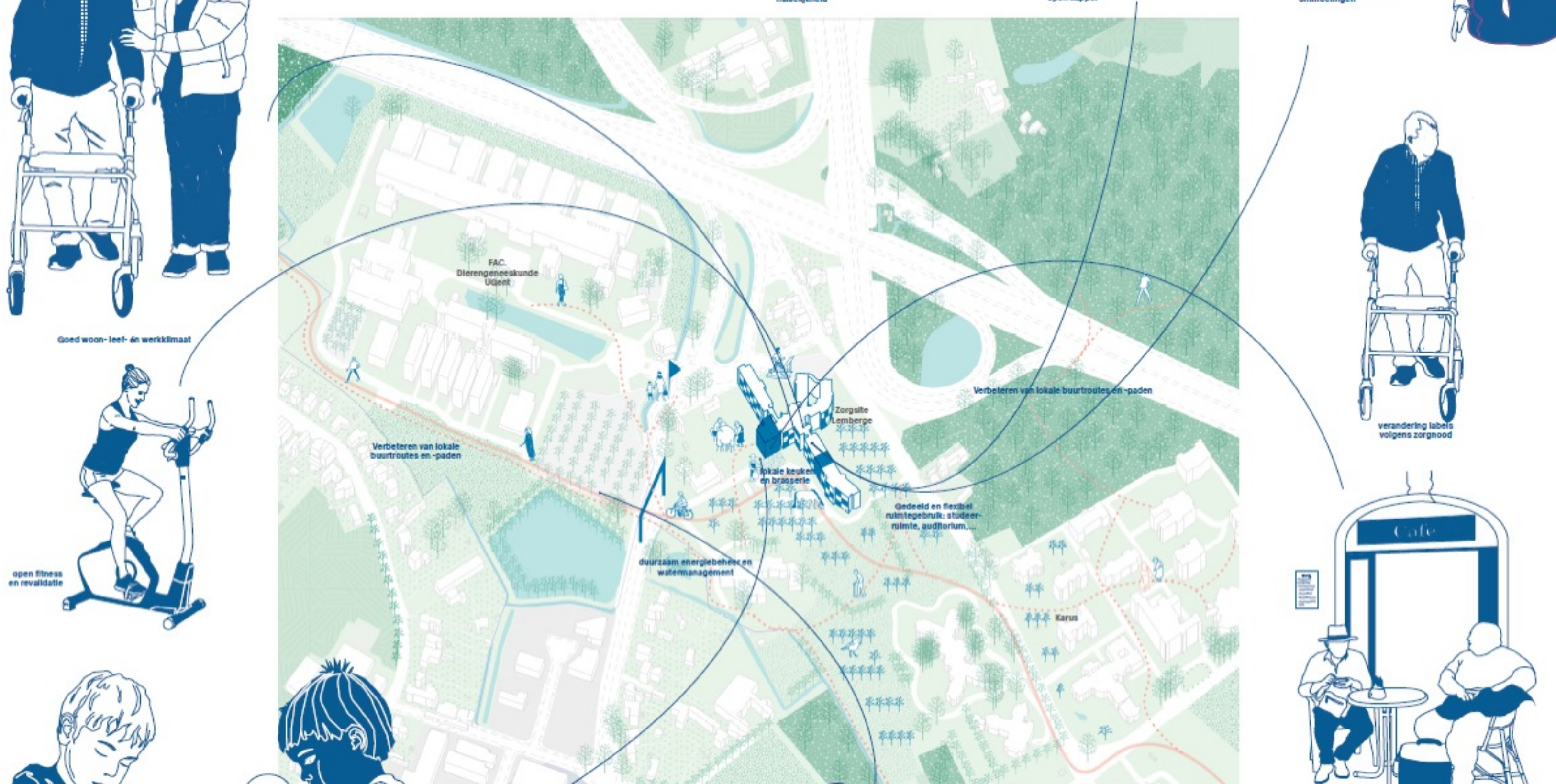
Naar beleefgroen

Voedsel werkt helend

Kiezen voor een lokale voedselstrategie betekent ook mogelijkheden om de dagelijkse menukaart en keuken te herdenken. Deze kan een centraal punt vormen in het gebouw waar af en toe workshops gehouden worden. Ook kan de keuken een belangrijke rol beginnen spelen in de voedselvoorziening van ook andere instellingen van Zorgband. Verder zijn er kansen om sterker in te zetten op de beleving van het landbouwlandschap en het telen van voedsel. Een gemeenschappelijke moestuin, paarden, kippen, etc. kunnen hieraan bijdragen.

Wonen in en met de buurt

Lemberge en haar naaste burens (Karus, De heide, faculteit diergeneeskunde) worstelen vaak met gelijkaardige vraagstukken zoals huisvesting, functies zoals cafetaria, kinderopvang, etc. Het masterplan Lemberge kan een cruciale rol spelen voor het bundelen van krachten en van bepaalde functies.

Naar het voorbeeld van het woonhotel in Nederland kan er bijvoorbeeld gedacht worden over flexibele vormen van wonen waarin zowel ouderen, studenten, jonge senioren zouden kunnen settelen. De vraag naar renovatie op de site van WZC Lemberge biedt mogelijkheden om hiermee te experimenteren.

Woonvorm als kans

Tijdelijke woonvormen

- ouderen
  - studenten/onderzoekers
  - starters
-
- kans op kleine ontmoeten en integratie

Functies als kans

Slopen denkbeeldige omheining

Bestaande functies verbreden :

- kapper
- brasserie

Mogelijkheden gedeeld ruimtegebruik :

- auditorium
- (buiten)keuken

Een beetje
ge oefend...

Kansen die we grepen

Opvang Oekraïense vluchtelingen

Tijdelijke kinderopvang

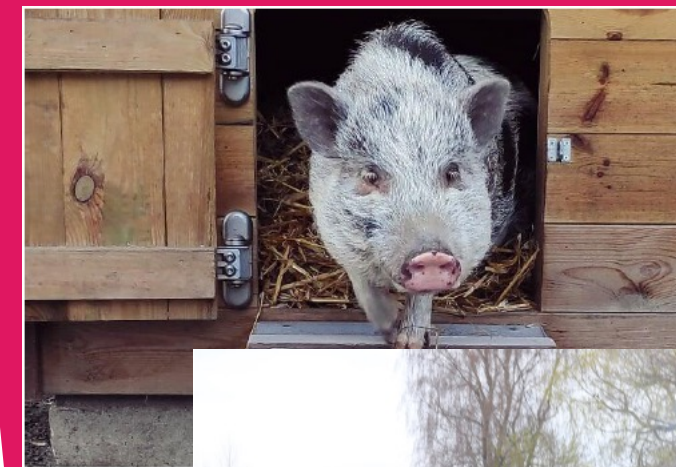
Studenten onderzoek malnutritie en
voedselverspilling

Stap 5 & 6 werkproces

Masterproefatelier - slotworkshop

- **Landschap als bindmiddel**
  - Kansen om de huidige groene en blauwe structuren te versterken?
    - Versterken bosgebied
    - Inrichten van binnentuinen
    - Zachte overgangen tussen binnen en buiten
    - Mogelijkheden voor waterbuffering, in stand houden van de natte natuur
- **Wonen in en met de buurt (incl. flexible wonen)**
  - Inspelen op lokale woonnoden (studentenhuisvesting)
  - Labels wijzigen (WZC, assistentiewoning, studentenhuisvesting) ipv mensen verhuizen
  - Inclusieve functies integreren en openstellen voor de buurt: o.a. brasserie
  - Ruimte voor onverwacht gebruik: vb. buiten(keuken)
  - Cultuurswitch: van zorgomgeving naar dynamische woon- leef- en werkplek
- **Voedsel werkt helend**
  - Partnerschappen met lokale landbouwers (CSA landbouw)
  - Centrale keuken
  - Creatie van een prikkelrijke omgeving: werken en leven met dieren

Stap 6 werkproces

Ambitienota

Campus Lemberge

- Woondorp met intergenerationale en experimentele woonvormen

- WZC met 65 woonegelegenheden
- 11 woonegelegenheden voor studenten
- 10 flexibele woonunits

Gedifferentieerd volgens leefstijl, kamers met- en zonder keukenunit, 1 of 2 slaapkamers

- Maximale aansluiting met buurt en omgeving

- Multifunctionele ruimte (studeerruimte, community kitchen voor inwoners en familie en buurt)
- Aangename brasserie: gezellig ontmoeten
- Verbinding met waardevolle natuurgebied
- Werken aan innovatieve waterstrategieën
- Duurzaam energiebeheer
- Aansluiting op het trage wegennetwerk
- Beleving van het landbouwlandschap: telen van voedsel (moestuin), kinderboerderij

- Centrale keuken: maaltijden voor alle campussen en diensten Zorgband

Woonderij Woonzorgcentrum

Bedrijvigheid, een dorpse omgeving, plek voor wonen en leven

Githa Praet, Algemeen Directeur

de Korenbloem
woon en zorg

Geschiedenis van de Korenbloem *evolutie naar kleinschalig wonen en leven*

- 1978 : oprichting van VZW De Korenbloem “opvang voor valide bejaarden”
- 1997 : nieuwbouw – eerste “kleine - beveiligde” afdeling (ervaring van betere – gerichte – persoonlijke zorg en contact)
- 2012 : 2 grote afdelingen (32-38) worden opgesplitst in telkens 2 leefgroepen (15-17) (visie op wonen – KGW staat centraal)
- 2012 : opdeling centrum voor dagverzorging in 3 doelgroepen/centra voor dagverzorging (Pergola – Landhuis – Portiek)
- 2012-2023 : pilootproject zorg – “het Portiek – De Pergola” – kleinschaligheid en huiselijkheid centraal – zorg voor jonge personen met dementie

Situatie 2012

Situatie 2023

de Lauwer

het Portiek

de Residentie

de Pergola

LDC de Villa

het Landhuis

177 residentiële bewoners

40 assistentiewoningen

lokaal dienstencentrum

3 centra voor dagverzorging

9 mantelzorgstudio's/zorgflats

12 kamers kortverblijf

zorg op maat

**kwaliteit van
relaties**

**tussen
autonomie en
geborgenheid**

**kwaliteit van
leven**

**integratie en
participatie**

kleine
woningen

persoonsgericht

huiselijk
en
gezellig

kleinschaligheid binnen een grote voorziening

Pilootproject ZORG

7 onzichtbaarheidsfactoren (2012)

Pilootproject Zorg

- Doelstellingen;
  - -innoverende visie op zorgconcepten
  - Zorgzame ruimte
  - Maatschappelijke return on investment
- Begeleiding kwaliteitskamer
- Eerste uitwerking met projectteam en keuze van het ontwerpteam
- Opmaak project dossier 2013
- Gunning ontwerpteam 2014

Onzichtbare zorg

- Maximaliseer collectief wonen
- Creëer grootschaligheid
- Creëer kleinschaligheid
- Durf stedelijk te programmeren
- Verplicht markt tot maatschappelijke verantwoordelijkheid
- Ontwikkel een intelligente, flexibele regelgeving
- Zorgzame ontwerpers voor zorgzame opdrachtgevers

De gebruiker / bewoner

hoge zorgnood – rolstoelafhankelijk/minder mobiel – verwacht structuur
en toch zoektocht naar mogelijkheden ipv beperkingen
Kunnen 50-jarigen weten wat 80-90-jarigen verwachten ?

Maximaliseer collectief wonen (!)

zoektocht naar (financiële) efficiëntie binnen de kleinschalige werking

Creëer grootschaligheid

verbinding met de buurt is (soms) een (te) grote stap voor de residentiële gebruiker

Creëer kleinschaligheid

huiselijke sfeer en kleinschalige werking resulteert in een hogere kost

Durf stedelijk te programmeren

beeldvorming van een WZC door de media is contraproductief

Verplicht de markt tot maatschappelijke verantwoordelijkheid

Wat mag kwaliteit kosten ?
Wat met de pilootwaarde van het project ?

Ontwikkel een intelligente, flexibele regelgeving

lerend vermogen van het pilootproject naar de zorg ?

Zorgzame ontwerpers voor zorgzame opdrachtgevers

innoveren = durf – motivatie - impulsiviteit

Kleine leefmodellen - doelstellingen

- Beter contact tussen medewerker – gebruiker – familie/mantelzorg
- Huiselijke omgeving
- Zinnvolle dagbesteding
- Veilige woonomgeving (van de individuele kamer tot de grote site)
- Zorgpersoneel worden woonbegeleiders
- Verhogen motivatie – inzet – behoud medewerkers
- Innoverend blijven denken over zorg en wonen
- Visie op ZORG wordt visie op WONEN

Kleine leefmodellen een dubbel verhaal

Kwaliteit van wonen en $\leftrightarrow$ Financieel - economisch
zorg

Vanuit het oogpunt ZORG – WONEN - voordelen

- Beter EN onderling contact tussen gebruikers – medewerker – familie/mantelzorg
- Sneller ondersteuning van familie
- Gebruikers minder op kamer – meer in de leefruimte - rustiger
- Motivatie – bekwaamheid – instroom – behoud medewerkers
- Visie op WONEN ipv VISIE op ZORG
- Woonbegeleider ipv zorgmedewerker (totaal zorg voor iedereen) – multi-disciplinaire werking.
- Andere organisatie voor personeelsgroepen – visie op totaalzorg

Vanuit het oogpunt ZORG – WONEN – “opportunities” (= moeilijkheden)

- Verhoogde personeelsinzet afhankelijk van de manier van bouwen (grenzen van het financieel haalbare – meenemen van de beperkingen)
  - Horizontaal gekoppelde woningen versus verticale bouw
- Zorgmedewerkers worden woonbegeleiders – principe van totaalzorg
  - Iedereen onregelmatige uren en/of weekend
  - Niet steeds aangeleerd in school (zorg – activiteiten)
  - Logistiek werk wordt geïntegreerd – aangepast wegens personeelstekort
- Huiselijk gevoel leidt soms tot minder flexibiliteit tussen de woningen
- Personeelsequipes per woning (cfr visie) maar ziekte, zwschap, ...
- Meer inzetten op coaching - moeilijk “controleerbaar” – werking op basis van vertrouwen
- Hogere verwachtingen van de medewerkers (bewuste keuze)
- Eenheid over de ganse site bewaren

- Vanuit het financieel – economisch standpunt - Voordelen

- Alle bedden zijn bezet (net zoals overal) maar toch ervaring dat het bewuste keuze is van familie om te kiezen voor kleinschaligheid
- Kleinschaligheid = visie op wonen; andere verwachtingen (eisen) van familie
- Positieve branding van de sector – aantrekkingskracht nieuwe medewerkers
- Wetenschappelijk bewezen positief effect op minder uitbraak COVID
- Meer aandacht en ruimte voor wonen en leven mogelijk

- Vanuit het financieel – economisch standpunt - “opportuniteiten”

- Meer personeel – duurdere werking (zeker bij verticaliteit) – nood aan extra creativiteit (zeker in tijden van crisissen) – inzetten van logistieke mws - vrijwilligers – familie noodzakelijk om aanbod te kunnen realiseren (verhoogde druk)
- Duurdere bouwkost (bv aantal keuken) – nood aan extra materiaal (rollend materieel, dect, TV’s, ...)
- Extra inzetten om verschil aantoonbaar te maken – branding (ongekend is onbemind)
- Te weinig aandacht vanuit overheid om dergelijke projecten in de verf te zetten
- Niet Covid-proof
- Logistiek organisatie – inclusief keuken en maaltijden

New European Bauhaus
beautiful | sustainable | together

winnaar

winnaar

Prijs Wivina Demeester

genomineerd

BESLUIT

Bedankt!

Pieter de Conincklaan 12, 8500 Kortrijk | 056 26 01 01 | www.dekorenbloem.net

